

Mottagare

Tekniska nämnden

Upphandling av - Transport av dricksvatten

Förslag till beslut

1. Tekniska nämnden beslutar att upphandla transport av dricksvatten enligt förvaltningens beskrivning.
2. Beslutet förklaras omedelbart justerat.

Sammanfattning

Genomförandebeslut för nytt ramavtal TN 2026/1515 Transport av dricksvatten som ersätter det nuvarande ramavtalet TN 2025/156, vilket kommer uppnå sin takvolym inom kort. Tidigare avtal trädde i kraft 1 november 2025, men takvolymen har redan nu nästan uppnåtts. Tidigare avtal baserades på vårt ”normala” behov av dricksvatten, främst under sommarperioderna. Avtalet har sen starten dels använts för att vid behov förse hela Gotland med dricksvatten.

Anledningen till att befintligt avtal nådde takvolym så snabbt beror till stor del på större krav på provtagning av vattenkvalitet (Livsmedelsverket) samt då förberedelser för framtida vattenbehov har gjort att mycket vatten behövt flyttas på grund av exempelvis ombyggnader av vattenverk. Råvattnet har på grund av klimatförändringar blivit sämre (ex. högre temperatur – detta gäller i hela Sverige) varför fler membranverk behövs, vilket påverkar producerad vattenmängd eftersom membranverken behöver spolats med dricksvatten (det ökar behovet av transport av dricksvatten på olika ställen på hela Gotland).

Efter att organismerna som hittades i vattnet i höstas var åtgärdade, gjordes en bedömning att avtalet skulle räcka ytterligare ett år framåt innan takvolym nås.

Nu körs dricksvatten till viss samhällskritisk verksamhet, vilket beräknas fortgå fram tills nya reningsanläggningar har installerats och avtalets takvolym närmar sig med stormsteg. Förvaltningen räknar med att avtalets takvolym kommer uppnås inom maximalt två månader. Bakgrunden är att Region Gotlands VA- och avfallsavdelning står inför ett omfattande arbete med att utveckla och säkerställa befintliga råvattentäkter genom att uppdatera tillstånd, rådighet och vattenskyddsområden i enlighet med gällande lagstiftning. Flera vattenskyddsområden är äldre och i behov av revidering för att motsvara dagens krav. VA- och avfallsavdelningen har prioriterat vilka täkter som ska åtgärdas och arbetar strukturerat utifrån denna prioritering. Processerna är tidskrävande och innefattar bland annat tillståndsprövningar, förstudier, provpumpningar, samråd och vid behov miljökonsekvensbeskrivningar. För att

effektivisera genomförandet och möjliggöra att flera projekt drivs parallellt används ramavtalade konsulter inom hydrologi, hydrogeologi och jurister inom miljö rätt. Detta arbetssätt är avgörande för att upprätthålla framdrift i de långvariga processerna och säkerställa kontinuitet i projekten.

Det nuvarande ramavtalet har fungerat väl och möjliggjort ett flexibelt och effektivt arbetssätt och förvaltningen har varit väldigt nöjda med avtalet i sig. Mot denna bakgrund finns ett behov av att upphandla ett nytt ramavtal som fortsatt uppfyller behovet av att transportera dricksvatten. Det nya avtalet föreslås omfatta samma behov som det nuvarande avtalet.

Ärendebeskrivning

Inför sommarsäsongen och efter en vår där grundvattennivåerna pendlat är det av yttersta vikt att ett nytt ramavtal snarast kan tecknas gällande transport av dricksvatten. Flertalet orter är helt beroende av vattentransporter, detta beroende ökar givetvis under turistsäsong, även om behovet föreligger på vissa orter året om.

Idag har Region Gotlands VA- och avfallsavdelning ramavtal för Transport av dricksvatten TN 2025/156. Det är ett som tyvärr har nått sin takvolym mycket snabbare än vad som kunnat förutses. Nu körs dricksvatten till viss samhällskritisk verksamhet och detta beräknas fortgå fram tills nya reningsanläggningar har installerats. Anledningen till att befintligt avtal nådde takvolym så snabbt beror till stor del på större krav på provtagning av vattenkvalitet (Livsmedelsverket) samt då förberedelser för framtida vattenbehov har gjort att mycket vatten behövt flyttas på grund av exempelvis ombyggnader av vattenverk. Råvattnet har på grund av klimatförändringar blivit sämre (ex. högre temperatur – detta gäller i hela Sverige) varför fler membranverk behövs, vilket påverkar producerad vattenmängd eftersom membranverken behöver spolas med dricksvatten (det ökar behovet av transport av dricksvatten på olika ställen på hela Gotland).

Efter att organismerna som hittades i vattnet i höstas var åtgärdade, gjordes en bedömning att avtalet skulle räcka ytterligare ett år framåt innan takvolym nås. Förvaltningen räknar med att avtalets takvolym kommer uppnås inom maximalt två månader.

Det är ett avtal som normalt sett används för att förse vissa orter med vatten – året runt. Enligt tidigare beräkningar har kostnaden för detta uppgått till ca 500 000 kronor årligen. I det kommande avtalet tar förvaltningen höjd för att hantera de saker som kan inträffa som inte kunnat förutses – takvolym i det nya avtalet beräknas till 20 miljoner kronor. Vi förtydligar i upphandlingen att vi inte utlovar några volymer och att detta är baserat på de behov vi har just nu. Leverantörerna är medvetna om att behoven kan förändras med mycket kort varsel. Förvaltningen har för avsikt att teckna ett ramavtal enligt LUF om fyra (4) år med två (2) optioner om vardera 12 månader – maximalt sex (6) år.

Krav på upphandlingsföremål och mål

Krav ställs på utrustningens kvantitet samt volym, de måste ha ett visst antal ekipage att köra ut vatten med. Höga krav ställs givetvis på att dricksvattnet inte kan kontamineras. Det krävs att leverantörerna har beredskap för att vid uppkomna behov köra dygnet runt om det är vad vi har behov av. Inställelsetid två timmar – detta innebär att leverantören måste finnas på den lokala marknaden.

Organisation

Avtalsägare är Region Gotlands VA- och avfallsavdelning.

Inköpsråd består av inköpsamordnare samt enhetschef – detta med anledning av den otroligt snabba handläggningen som behöver ske, men även det faktum att vi för bara sex (6) månader sen gjorde en upphandling avseende detta (och vi är nöjda med det befintliga avtalet).

Extern upphandlare leder upphandlingen.

Tidplan

Annonsering skedde 2026-04-28 med målet att tilldelning av två (2) rangordnade leverantörer sker i början av juni. Avtalslängd är satt till fyra (4) år med möjlighet till förlängning 1+1 år.

Budget/ekonomi

Ramavtalets storlek är 20 000 000 kronor med en takvolym på 24 000 000 kronor. Avtalet ryms inom budget.

Uppföljning

Uppföljning av volymen sker årligen och vid behov oftare. Uppföljning av övriga avtalsvillkor sker vid behov. I stort sett sker dagliga vattenprover på det utgående vattnet. Statistik kring vattenvolymer som har levererats inhämtas.

Bedömning

Konsekvensanalys

Barn- och genusperspektiv – Tillgång till dricksvatten är en förutsättning för liv. För att ge möjligheten till att leva, verka, turista och bo på Gotland behöver transport av dricksvatten säkras.

Landsbygdsperspektiv – Oavsett vart på ön behovet av tillgång till rent dricksvatten sker – ser vi till att möjliggöra detta. För fortsatt utveckling av landsbygden kan behovet av transport av dricksvatten ske när behov uppstår.

Ekonomisk konsekvensanalys – Region Gotland är beroende av tillgång till dricksvatten och det är viktigt att transporterna sker i fordon där vattnet inte kan kontamineras. De samhällsekonomiska kostnaderna för kontaminerat vatten är enorm. Därför är det av yttersta vikt att transporten av dricksvatten sker med pålitliga leverantörer som uppfyller de krav som ställs.

Miljö- och klimatperspektiv – Med förändrat klimat är det ytterst viktigt att arbetet med att säkra Region Gotlands transport av dricksvatten för fortsatt tillgång till livsmedelgodkänt dricksvatten.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse teknik- och samhällsbyggnadsförvaltningen daterad 2026-05-04
Bilaga – Upphandling av transport av dricksvatten

Teknik- och samhällsbyggnadsförvaltningen

Lise Langseth
Teknik- och samhällsbyggnadsdirektör